

Helpende Handen en autisme Nieuwsbrief

FEBRUARI 2019 NUMMER 1
JAARGANG 1

Wegens succes herhaald Geef me de 5

In 2018 organiseerde Helpende Handen zes *Geef me de 5*-avonden, die door ongeveer 900 mensen werden bezocht. Tijdens deze avonden kregen zij handvatten en tips van Colette de Bruin over het communiceren met mensen met autisme. De reacties op deze avonden waren zeer positief. Bezoekers waren blij met de handreikingen die ze kregen.

Naar aanleiding van de reacties organiseert Helpende Handen 19 februari 2019 een extra *Geef me de 5*-avond. Deze laatste avond wordt gehouden in Kesteren. Ook tijdens deze avond krijgen (nieuwe) leden van Helpende Handen handvatten om kinderen met autisme te geven waar ze om vragen: "Geef me de 5!". Anders gezegd: WAT is mijn taak, HOE voer ik hem uit, WAAR gebeurt het, WANNEER moet ik het doen en WIE is erbij betrokken?

Voor meer informatie en aanmelden:
www.helpendehanden.nl/geefmede5

Geef me
de 5 avond

In dit nummer

De grote belangstelling voor de *Geef me de 5*-avonden die Helpende Handen vorig jaar organiseerde, hebben het belang van ondersteuning in gezinnen met een gezinslid met autisme nogmaals onderstreept. Om die reden ontvangt u met ingang van 2019 vier keer per jaar een nieuwsbrief over 'autisme'.

Helpende Handen wil mensen met een beperking een plaats geven in gezin, kerk en samenleving. Dat geldt voor mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking, maar zeker ook voor mensen met een stoornis in het autistisch spectrum. We bieden u via bijeenkomsten de mogelijkheid om kennis en ervaringen met elkaar te delen. Tijdens een extra *Geef me de 5* avond in Kesteren krijgt u nogmaals de gelegenheid om Colette de Bruin te horen over haar methode *Geef me de 5*.

Regelmatig krijgen we vragen over de plaats van mensen met autisme in de kerk en wat Helpende Handen voor hen kan doen. In deze nieuwsbrief leest u over pastoraal huisbezoek in een gezin met een zoon met autisme. Twee ouderlingen ontvingen advies van Helpende Handen, voordat ze op huisbezoek gingen. Hierop terugblikkend geeft één van hen aan: "na afloop waren we diep verwonderd dat het gesprek zo goed verlopen is in alle rust. We zijn geholpen door onze Zender die de woorden gaf om te spreken". Voorafgaand aan het huisbezoek hadden zij contact met een kerkelijk contactpersoon, een belangrijke schakel tussen de kerkenraad en gezinnen met gezinsleden met een beperking.

Om mensen met autisme een plaats te geven in de samenleving biedt Helpende Handen ondersteuning via consultants persoonlijke dienstverlening.

Wilt u meer weten over wat Helpende Handen voor u kan betekenen? Kijk dan op www.helpendehanden.nl/autismediendiensten voor een uitgebreid overzicht van onze dienstverlening.

Op huisbezoek in een gezin met autisme

Onlangs gingen de ouderlingen Van Wijk en Den Broeder op huisbezoek in een gezin met een 8-jarige zoon met autisme. Van Wijk: “de zoon van 8 jaar met autisme had al vaker aangegeven bij het huisbezoek aanwezig te willen zijn. We hebben toen afgesproken hem deze mogelijkheid te geven en beloofd ons zo goed mogelijk voor te bereiden.” Een gesprek met beide ouderlingen over dit bezoek.

In de gemeente van Van Wijk en Den Broeder is een contactpersoon aangesteld, die de verbindende schakel vormt tussen de kerkenraad en gezinnen waar het niet vanzelf gaat. Van Wijk vertelt: “Daardoor zijn wij op de hoogte van kinderen met een beperking, gedragsprobleem of stoornis. Daarnaast kent deze gemeente een hulporganisatie waarmee de gemeente invulling probeert te geven aan het gemeente zijn.” Den Broeder: “Op deze manier proberen we in zorgen en noden elkaar te helpen. Dit krijgt bijvoorbeeld vorm in zorg voor moeder en kind na de geboorte of bijvoorbeeld in vervoer van (alleenstaande) ouderen.”

Een ander deel is de afdeling die betrekking heeft op gezinnen die kinderen met een beperking bijvoorbeeld gedragsproblemen hebben. Er worden avonden belegd voor deze ouders, waarbij ze met een spreker en met elkaar onderwerpen bespreken. Den Broeder vervolgt: “Zo vinden ouders herkenning en steun bij elkaar, hoewel hun gezinssituaties verschillend kunnen zijn. Het zijn mooie avonden. De ouders van dit kind waren ook op de avonden en daardoor weet je van problemen met dit kind.”

HEEFT U VOORAFGAAND AAN HET HUISBEZOEK CONTACT GEHAD MET HET GEZIN?

Van Wijk: “Als ouderling bel ik altijd om een afspraak te maken en dan vraag ik of het mogelijk is dat de kinderen, indien mogelijk, bij het huisbezoek aanwezig zijn. De zoon van 8 jaar met autisme had al vaker aangegeven daarbij aanwezig te willen zijn. We hebben toen afgesproken hem deze mo-

gelijkheid te geven en beloofd ons zo goed mogelijk voor te bereiden.”

VOORBEREIDING

Van Wijk geeft aan dat er informatie is gevraagd via de contactpersoon in de gemeente, die daarna contact opnam met Helpende Handen. De tips van Helpende Handen en het pictogrammenboekje dat de contactpersoon maakte, hebben meer inzicht gegeven in het leven van een kind met autisme. Ouders hebben de picto's vooraf gekregen. “Bovenal hebben we Gods zegen gevraagd over dit huisbezoek, want de duivel doet er alles aan om dit te verstoren.” Den Broeder vult aan: “in de eerste plaats is en blijft de voorbereiding op een huisbezoek altijd een opzien. We kunnen het van onszelf niet en zijn toch geroepen om deze mooie taak te verrichten. Daarom is het

zoek het beste voor de kinderen

gebed zo belangrijk, om te pleiten op het ‘Uw vrucht is uit Mij gevonden’.

De eerste voorbereiding voor een huisbezoek – ook als er geen bijzondere zorgen zijn – blijft altijd het bidden om wijsheid in het vragen stellen, wijsheid om te mogen luisteren (!), wijsheid om op te mogen merken, wijsheid als de Heere het nodig acht om te mogen spreken wat de Heere wil.

Als er zoals in dit bezoek wel bijzondere

zorgen bekend zijn, dan mag en moet daar zoveel mogelijk rekening mee houden. Bid en werk horen bij elkaar.”

Den Broeder vervolgt: “Daarom is er van tevoren contact geweest met Helpende Handen om zoveel mogelijk handvatten te krijgen voor het gesprek, om het gesprek zo goed mogelijk te laten verlopen. Daar bedoel ik mee: om bij een huisbezoek, een zielenbezoek zo rustig mogelijk en inhoudelijk door te mogen dringen tot de wezenlijke zaken, ook bij deze kinderen. De handvatten die we kregen, hebben we als broeders doorgenomen en met elkaar nog even herhaald tijdens de rit naar het huisbezoek. Ook in het gezin is het huisbezoek zo goed mogelijk voorbereid. Het pictoboekje was voor ons als ambtsdragers en ook voor het gezin een goed hulpmiddel. Op drie kaarten stonden vier pictogrammen die het volledige huisbezoek overzichtelijk in beeld brachten.”

HOE IS HET HUISBEZOEK VERLOPEN? HEEFT U DINGEN ANDERS GEDAAN OF GEZEGD DAN BIJ ANDERE HUISBEZOEKEN?

Den Broeder: “Het is boven verwachting gegaan! Het zijn bezoeken waar je extra tegenop ziet. Hoe gaat het lopen? Hoe doen de kinderen het? Zou het wel goed gaan? Als ik er nu op terug zie, ben ik verwonderd dat het zo rustig verlopen is en dat de kinderen op hun eigen wijze antwoorden mochten geven en vragen mochten stellen.”

Van Wijk reageert “Het ging inderdaad bijzonder goed. Bij binnenkomst heb ik om

de picto's gevraagd en de jongen met autisme laten uitleggen wat de volgorde van de avond moet zijn.

We hebben dit stap voor stap gevolgd, je merkte dat het allemaal duidelijk was. Normaal is ons huisbezoek een interactie tussen het gezin en ons als ouderlingen. Dit huisbezoek is mijn broeder de stille toehoorder geweest om zo min mogelijk prikkels te geven."

Den Broeder: "Het viel me op dat Van Wijk probeerde de volgorde van de pictogrammen echt aan te houden. Dus als er met het ene kind gesproken is, volgde daarna een gesprek met het tweede kind, het was niet de bedoeling dat het eerste kind er nog met een vraag tussendoor kwam. Ook de volgorde van het spreken met de gezinsleden is van tevoren besproken en dat doen we meestal niet. Bij andere bezoeken wachten we meer af hoe het loopt en waar je opening krijgt."

Van Wijk heeft geprobeerd een aantal tips te gebruiken:

- noem het kind steeds bij naam
- stel korte, concrete, vragen
- gebruik eenvoudige woorden

Na afloop waren de ambtsdragers diep verwonderd dat het gesprek zo goed verlopen is in alle rust. "We zijn geholpen door onze Zender die de woorden gaf om te spreken."

WAT WILT U MEEGEVEN AAN OUDERS VAN KINDEREN MET AUTISME, JONGEREN MET AUTISME OF VOLWASSENEN MET AUTISME, ALS HET GAAT OVER HUISBEZOEK?

Van Wijk: "Geef aan dat u een kind met autisme heeft of dat u als volwassene autisme heeft en wat voor u helpend is. Heel concreet kunnen picto's voor alle partijen voor veel duidelijkheid zorgen. Wat eerst, wat daarna, hoe gaat het enz. Benoem bijvoorbeeld dat de kinderen de ouderlingen een hand geven als zij binnenkomen. Het was voor ons verrassend om te zien hoe goed deze picto's werken. Voor oudere kinderen of volwassenen zijn picto's misschien niet nodig. Een overzicht of schema kan voor hen helpen, zodat het huisbezoek overzichtelijk en enigszins voorspelbaar kan worden."

Den Broeder vult aan: "Het contact met de betreffende ouderling(en) kan ook goed zijn als uw kind de catechisatie gaat bijwonen. Daarnaast is het goed om contact te zoeken met organisaties die wat voor u kunnen betekenen zoals Helpende Handen; medewerkers kunnen handvatten aanrei-

ken in deze situaties. Zoek samen met de broeders het goede voor uw kinderen, ook tijdens huisbezoek. Zaken zoals we hebben genoemd, helpen echt. Bid en werk. Bidden: in de binnenkamer voor zowel de broeders die komen als voor de gezinsleden. Werken: gebruik de middelen die gegeven zijn. Dan is er ook een onverdiende zegen te verwachten."

WAT WIL U MEE GEVEN AAN AMBTSDRAGERS DIE OP HUISBEZOEK OF PASTORAAL BEZOEK GAAN BIJ IEMAND MET AUTISME OF EEN GEZIN MET EEN GEZINSLID MET AUTISME?

Den Broeder: "Eigenlijk hetzelfde wat ik aan ouders zou meegeven: neem contact op. Vraag aan ouders wat het beste is voor hun kind(eren) met beperkingen. Zoek contact met hulporganisaties om handvatten te verkrijgen en ga in gesprek met de ouders, zoek het beste voor de kinderen. Het werkt echt!"

Van Wijk: "Inderdaad is het, naast het persoonlijk gebed om de zegen van de Heere, bij dit soort huisbezoeken belangrijk om je te verdiepen in de leefwereld van deze mensen om ze zo goed mogelijk te begrijpen. Zoals Den Broeder al zei: 'bid en werk!' Heel concreet betekent dat dat het belangrijk is om van te voren te vertellen hoe een huisbezoek verloopt en tijdens het gesprek regelmatig te vragen of het duidelijk is."

Den Broeder: "Van onze kant betekent duidelijkheid dat wat van te voren is afgesproken, nagekomen wordt. Als je hiervan gaat afwijken, kan er onrust ontstaan. Dus onder het koffiedrinken hebben we gesproken over de dagelijkse dingen, zoals school van de kinderen en het werk van de ouders. Daarna hebben we met ieder om de beurt gesproken over de wezenlijke dingen. En... als een kind tijdens een gesprek toch een keer op z'n 'kop' zit op de bank, dan gewoon glimlachen en rustig doorpraten of luisteren. Kinderen geven uiting aan spanning en de één doet dat door veel te praten, een ander door heel stil te zijn en de derde zit soms achterste voren en onderste boven."

Van Wijk sluit hierbij aan. "Inderdaad, probeer een kind te accepteren en rekening met hem te houden. Dat kan betekenen dat het een poosje stil is, omdat het kind de tijd nodig heeft om de vraag te verwerken en een antwoord te formuleren. Dat geeft niet, dat mag."

Heeft u interesse in het pictoboekje? Neem dan contact op met [Inge van Hell](#).

Tekst: Inge van Hell-van Dijke

Kerkelijk contactpersoon autisme

Helpende Handen heeft het advies aan de kerkelijke gemeenten gegeven om een of meerdere kerkelijk contactpersonen binnen de kerkelijke gemeente aan te stellen. Deze aanstelling gebeurt door de kerkenraad; ondersteuning kan geboden worden door Helpende Handen.

Deze contactpersonen zijn er voor mensen met een levenslange en levensbrede beperking en hun netwerk zoals ouders, echtgenoten, broers en zussen. Nu is er in de achterliggende periode nagedacht of dit ook specifiek voor mensen met autisme en hun netwerk nodig is.

In het najaar van 2018 sprak Bart-Jan Noorlander in de Gereformeerde Gemeente van Nunspeet over *Wat is autisme?* Er waren zowel ambtsdragers als leden uit de gemeente aanwezig. De aanleiding voor deze avond en dit onderwerp is het besluit van de kerkenraad om zich te bezinnen over het nut, de noodzaak en de waarde van een contactpersoon speci-

fiek voor mensen met autisme binnen de kerkelijke gemeente.

LEZING

De inhoud van de lezing was opgebouwd uit drie vragen: 'wat is autisme?', 'wat hebben mensen met autisme en hun omgeving nodig?' en 'wat kunt u betekenen?'. Aan de hand van verschillende praktijkvoorbeelden is nagedacht over de verschillende vragen. Tijdens de pauze kwam het gesprek op gang. Na de pauze zijn we in groepen uiteen gegaan. Elk groepje bestond uit een ambtsdrager en een aantal gemeenteleden. Aan de hand van de hieronder genoemde vragen hebben we van gedachten gewisseld. Het mooie van deze werkwijze is dat de kerkenraad op deze wijze weet waar de behoefte ligt, zodat zij tot een goede besluitvorming kunnen komen. Na de groepsbesprekingen is de avond plenair afgerond en was er nog ruimte voor vragen.

UW GEMEENTE

Mogelijk is er behoefte in uw kerkelijke gemeente of kerkenraad aan verdere doordenking over dit thema. Inge van Hell en Bart-Jan Noorlander van Helpende Handen denken graag met u mee. U kunt contact met hen opnemen door te mailen of te bellen met 0348 48 99 70.

VRAGEN

- Wat is volgens u de belangrijkste eigenschap waarover een 'contactpersoon ASS' moet beschikken?
- Welke signalen hebben kerkenraadsleden nodig om te merken dat gezinnen hulp/contact nodig hebben?
- Wat hebben gezinnen waarin ASS voorkomt van de kerkelijke gemeente nodig?

Agenda

Geef me de 5

Voor (nieuwe) leden van Helpende Handen
dinsdag 19 februari - 19.30 uur
• Kesteren • Colette de Bruin
Meer informatie

Autisme en plannen

Voor jongeren met autisme en een (boven)gemiddelde intelligentie
Zaterdag 2 maart - 10.30 uur
• Woerden • jongere met autisme
Meer informatie

Samen en toch alleen; autisme in de verschillende relatie- en gezinsfasen

Voor mensen die in hun relatie te maken hebben met autisme
Donderdag 28 maart - 10.00 uur
• Woerden • M. Geluk
Meer informatie

Verlatinggevoeligheid bij jongeren met gedragsproblemen

Voor ouders en beroepsopvoeders van jongeren met gedragsproblemen en een (boven)gemiddelde intelligentie
Donderdag 21 maart - 19.45 uur
• Moerkapelle • drs. J.A. van Iwaarden
Donderdag 11 april - 19.45 uur
• Apeldoorn • drs. J.A. van Iwaarden
Woensdag 17 april - 19.45 uur
• Kapelle • drs. J.A. van Iwaarden
Meer informatie

Deze nieuwsbrief verschijnt 4 x per jaar en wordt verspreid onder de mensen die bij Helpende Handen die geregistreerd staan als 'betrokken bij autisme' en één van de contactgroepen 'autisme'.

Redactie: Inge van Hell-van Dijke en Bart-Jan Noorlander
Eindredactie: Siegbert Beukens